

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Regeringskansliets utredningsavdelning
i Malmö
Attention: Peter Krikström
Box 187
201 21 Malmö

Stockholm 2012-04-12
KN2012/1852
Ju 2011:15

Konstnärsnämndens synpunkter rörande utredningen om vissa civilrättsliga förvaltningsåtgärder (Ju 2011:15)

Konstnärsnämnden har till uppgift att besluta om statliga bidrag och ersättningar till enskilda konstnärer inom konstområdena bild, form, musik, teater, dans och film. Myndigheten ska hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. *(Observera att Konstnärsnämnden använder ordet konstnär för skapande eller utövande person oavsett konstområde)*

Allmänt

Konstnärsnämnden har getts tillfälle att lämna synpunkter över vissa upphovsrättsliga frågor i anslutning till *”Utredningen om vissa civilrättsliga förvaltningsärenden”* (Ju 2011:15).

Inledningsvis vill Konstnärsnämnden framhålla att myndighetens synpunkter tar sin utgångspunkt i generella upphovsrättsliga överväganden. Myndigheten som sådan har ingen egen erfarenhet av tillståndsgivning på upphovsrättsområdet eller medling enligt medlingslagen. Konstnärsnämnden har däremot att följa den skapande och utövande konstnärens förutsättningar i samhället.

1. Tillstånd för vissa arkiv och bibliotek att framställa exemplar av skyddade verk (16 § 4st. URL)

a) Behövs enligt Er uppfattning inskränkningen i 16 § URL till förmån för andra arkiv och bibliotek?

Inskränkningar i upphovsrätten har stor betydelse för konstnärer och upphovspersoner och bör användas restriktivt. Konstnärsnämndens inställning till inskränkningar är att dessa bara ska införas, alternativt behållas, om det finns ett legitimt samhälleligt intresse som motiverar dessa och att lagstiftaren i så fall iakttar stor försiktighet. Utnyttjanden av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer bör så långt det är möjligt grundas på avtal.

Enligt utredningen har behovet av tillstånd till förmån för vissa andra arkiv och bibliotek enligt 16 § varit mycket begränsat. Om behov uppstår bör situationen kunna lösas med en avtalslicens inom ramen för det förslag till generell/särskild avtalslicens som regeringen inom kort kommer att föreslå i en proposition till riksdagen. Genom en sådan ny bestämmelse bör de berörda institutionerna själva ges möjlighet att lösa eventuella framtida uppkommande behov.

b) Vilken myndighet – förvaltningsmyndighet eller domstol – anser Ni bör handlägga ärenden istället för regeringen?

Konstnärsnämnden har i dagsläget inget förslag på vilken myndighet eller domstol som skulle vara mest lämpad för denna handläggning.

2. Förfogande till förmån för personer med funktionshinder (17 § 2 st.URL)

a) Finns det enligt Er uppfattning behov av tillståndskravet i 17 § andra stycket?

Konstnärsnämnden anser att inskränkningen i 17 § andra stycket URL även fortsättningsvis bör omfattas av ett tillståndskrav. Det får antas att tillståndskravet minskar risken för alltför omfattande nyttjanden. Det är angeläget att upphovspersonerna och deras organisationer ges möjlighet till en ändamålsenlig kontroll över nyttjandets omfattning och spridning.

- b) Skulle ett helt eller delvis avskaffat tillstånd enligt Er uppfattning innebära ett alltför stort ingrepp i upphovsrätten?*

Ett helt eller delvis avskaffat tillståndskrav skulle innebära ett stort ingrepp i upphovsrätten. Som angetts ovan bedömer Konstnärsnämnden att tillståndskravet minskar risken för alltför omfattande nyttjanden och bör därför inte avskaffas.

- c) Vilken myndighet – förvaltningsmyndighet eller domstol – anser Ni bör handlägga ärendena istället för regeringen?*

Konstnärsnämnden har i dagsläget inget förslag på vilken myndighet eller domstol som skulle vara mest lämpad för denna handläggning.

- d) Finns det enligt ER uppfattning behov av att ändra eller komplettera bestämmelserna i 3 § UF och i så fall , på vilket sätt?*

Bestämmelserna i 3 § UF bör enligt Konstnärsnämnden ändras så att skyldigheten att informera upphovsmannen blir tvingande. En sådan informationsskyldighet/rapportering ökar också möjligheten för behörig kollektiv förvaltningsorganisation att fördela inkasserade medel till sina medlemmar/upphovspersoner.

- e) Anser Ni att bestämmelserna i 3 § UF*

För att stimulera efterlevnad bör skyldigheten sanktioneras genom att tillstånden upphävs om skyldigheten inte fullgörs.

3. Beslut enligt medlingslagen.

Konstnärsnämnden har ingen egen erfarenhet av medling men vill framhålla vikten av att medlingslagens icke tvingande natur behålls. Det gäller särskilt dess tillämpning på en eventuell bestämmelse om en s.k. generell avtalslicens. Avtalslicenssystemet bör således även framåt vara baserat på frivilliga kollektiva licenser. Det måste dock förutsättas att båda parter har en seriös ambition att nå fram till avtal för att undvika en avtalslös situation.

En ordning där medlingsbestämmelser kompletteras med möjlighet för en domstol eller dylikt att bestämma innehållet, i ett kollektivt avtal som gets utsträckt verkan, riskerar att omvandla avtalslicenssystemet till en tvångslicensordning. Det skulle vara till nackdel för upphovspersonerna och deras kollektiva förvaltningsorganisationers förhandlingsposition.

Avslutning

Beslut i detta ärende har fattats av ordförande Ingrid Elam och kanslichef Ann Larssonden 12 april 2012 på delegation av Konstnärsnämndens styrelse. Föredragande tjänsteman har varit utredare Stefan Ahlenius.

För Konstnärsnämnden

Ingrid Elam
ordförande

Ann Larsson
kanslichef